

ЗАКОН О УЦБЕНИЦИМА**I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ****Предмет закона****Члан 1.**

Овим законом уређује се припремање, одобравање, избор, издавање, повлачење и праћење уџбеника и уџбеничког комплета, приручника и наставних материјала и додатних наставних средстава за основну и средњу школу (у даљем тексту: школа).

На припремање, одобравање и издавање дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава и помагала за предшколско васпитање и образовање, као и њихово праћење током коришћења у васпитно-образовном раду, сходно се примењују одредбе овог закона.

Припремање, одобравање и издавање уџбеника за установу која обавља делатност високог образовања уређује се општим актом високошколске установе, у складу са посебним законом.

Уџбеник и уџбенички комплет**Члан 2.**

Уџбеник је основно дидактички обликовано наставно средство, у било ком облику или медију, које се користи у образовно-васпитном раду у школи за стицање знања, вештина, формирање вредносних ставова и развој интелектуалних и емоционалних способности ученика и полазника, а чији су садржаји утврђени наставним планом и програмом и који је одобрен у складу са овим законом.

Уџбенички комплет чини уџбеник и друго наставно средство за одређени предмет, односно наставну област или модул (у даљем тексту: предмет) у одређеном разреду, а састав уџбеничког комплета утврђен је планом уџбеника.

Друго наставно средство може бити саставни део уџбеничког комплета и доприноси остваривању циљева датог предмета, прати уџбеник и користи се за савладавање, проверу и проширивање знања стечених коришћењем уџбеника и зависно од предмета и разреда може бити:

- 1) радна свеска;
- 2) збирка задатака;
- 3) географски атлас, историјски атлас, зидна карта и сл;
- 4) збирка текстова, репродукција докумената, уметничких дела, фотографија, илустрација, цртежа и сл;
- 5) нотни запис;
- 6) дигитални запис;
- 7) практикум за вежбе;
- 8) аудио запис;
- 9) аудио-визуелни запис;
- 10) материјал за конструкторско обликовање;
- 11) речник за страни језик.

Уџбеник и уџбенички комплет (у даљем тексту: уџбеник) по правилу садржи електронски додатак, који помаже ученику у самосталном савладавању,

провери и проширивању знања, вештина и ставова или као подстицај за креативни рад, и који је одобрен у складу са овим законом.

Уџбеник на језику националне мањине

Члан 3.

Уџбеником на језику националне мањине сматра се:

- 1) уџбеник на језику националне мањине који је превод уџбеника одобреног на српском језику;
- 2) додатак уз уџбеник који се користи за реализацију прилагођеног дела наставног програма за предмете од значаја за националну мањину;
- 3) уџбеник на језику националне мањине који је издат на територији Републике Србије;
- 4) уџбеник на језику националне мањине издат у иностраној држави.

Одредбе овог закона које се односе на уџбеник, сходно се примењују и на додатак уз уџбеник за предмете од значаја за националну мањину.

Уџбеник за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом

Члан 4.

Уџбеником за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом сматра се уџбеник са измењеним, односно прилагођеним садржајем, формом и писмом који се користе за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Додатно наставно средство и наставно помагало

Члан 5.

Додатно наставно средство је друго наставно средство које је корисно за употребу у настави и које је усклађено са програмом предмета, а није прописано као саставни део уџбеничког комплета.

Наставно помагало је наставно средство које се користи у образовно-васпитном раду деце и ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Дидактичко средство и дидактичко игровно средство

Члан 6.

Дидактичко средство и **дидактичко игровно средство** које се користи у васпитно-образовном раду у предшколској установи и школама за образовање ученика са сметњама у развоју јесу дидактички обликовани садржаји, у било ком облику или медију, према узрасту деце: сликовнице, радни листови, књиге за децу, енциклопедије, играчке, музичке играчке, музички инструменти, играчке са механизмом за покретање, аудиовизуелна средства и други предмети и материјали.

Приручник и наставни материјал

Члан 7.

Приручник и наставни материјал представља наставно средство, у било ком облику или медију, које се користи за стицање знања, вештина, формирање вредносних ставова и развој интелектуалних и емоционалних способности

ученика и полазника, чији садржај прати наставни план и програм и који је одобрен у складу са овим законом.

Приручник и наставни материјал може се користити за:

- 1) стручне предмете у стручним и уметничким школама, уз уџбеник или самостално, чији садржај прати наставни програм и који омогућава да се нова достигнућа у научној, уметничкој, односно стручној области непосредно примене у образовно-васпитном раду;
- 2) основно образовање одраслих, за полазнике и наставнике у основном образовању одраслих и користе се у образовно-васпитном раду у школи за подучавање, заједничко и самостално учење, вежбање и самопроцењивање, и засновани су на основама програма за образовање одраслих;
- 3) образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом, припремљени су у складу са способностима, потребама и могућностима ученика и користе се у образовно-васпитном раду у школи за заједничко и самостално учење и вежбање.

Приручник за наставника

Члан 8.

Приручник за наставника је наставно средство које користи наставник за организовање наставног процеса.

План набавке додатних наставних средстава

Члан 9.

Школа је обавезна да у оквиру Годишњег плана рада предвиди план набавке додатних наставних средстава које се користе у образовно-васпитном раду.

Одлуку о набавци додатних наставних средстава доноси наставничко веће на образложени предлог стручних већа за област предмета.

Додатна наставна средства су саставни део библиотечко-информационе грађе и извора, у складу са законом.

Финансирање уџбеника средствима републичког буџета

Члан 10.

У циљу омогућавања једнаке доступности образовања и васпитања ученицима и полазницима из социјално/материјално угрожених породица, Влада може, у складу са расположивим средствима републичког буџета, да донесе одлуку о финансирању, односно суфинансирању набавке уџбеника, приручника и наставних материјала, за наредну школску годину.

Одлуком из става 1. овог члана Влада може обезбедити средства и за финансирање, односно суфинансирање уџбеника, приручника и наставног материјала за ученике и полазнике са сметњама у развоју и инвалидитетом, припаднике националне мањине, као и за стручне предмете у стручним и уметничким школама.

Одлуком из става 1. овог члана Влада утврђује:

- 1) ниво и врсту образовања, разред и предмет за који ће се набављати уџбеници, приручници и наставни материјали;
- 2) услове и критеријуме на основу којих ученик, односно полазник остварује право на финансирање, односно суфинансирање.

Избор и набавка уџбеника, приручника и наставних материјала утврђених Одлуком из става 1. овог члана, врши се у складу са овим законом и законом који уређује област јавних набавки.

Одлука из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Употреба језика и писма

Члан 11.

Уџбеник, приручник и наставни материјал, додатно наставно средство, дидактичко и дидактичко игровно средство и приручник за наставнике штампа се на српском језику и ћириличком писму.

Уџбеник, приручник и наставни материјал, додатно наставно средство, дидактичко и дидактичко игровно средство и приручник за наставнике штампа се и на језику и писму националне мањине када се образовно-васпитни рад изводи на том језику.

За лица са сметњама у развоју и инвалидитетом уџбеник, приручник и наставни материјал, додатно наставно средство, дидактичко и дидактичко игровно средство издаје се у складу са потребама и могућностима деце, ученика и полазника, како на српском, тако и на језицима националних мањина.

За извођење образовно-васпитног рада са слепим и слабовидим, уџбеник, приручник и наставни материјал, додатно наставно средство, дидактичко и дидактичко игровно средство може да се издаје на Брајевом писму, у електронској форми или форматима који су прилагођени (садржај целе стране штампан увећано, фотографија обрађена за потребе слабовидих ученика, фотографска увећања, рељефни цртежи, схеме, карте, звучни запис односно други облик и медиј).

Уџбеник страног језика штампа се на одговарајућем страном језику и писму.

Једнаке могућности и забрана дискриминације

Члан 12.

Уџбеник, приручник и наставни материјал, додатно наставно средство, дидактичко и дидактичко игровно средство и приручник за наставнике својим садржајем и обликом треба да омогуће спровођење принципа једнаких могућности.

Уџбеник, приручник и наставни материјал, додатно наставно средство, дидактичко и дидактичко игровно средство и приручник за наставнике својим садржајем или обликом не смеју да угрожавају, омаловажавају, дискриминишу или издвајају групе и појединце или да подстичу на такво понашање, по основу: расне, националне, етничке, језичке, верске, полне припадности, родног идентитета, сметњи у развоју, инвалидитета, физичких и психичких својстава, здравственог стања, узраста, социјалног и културног порекла, имовног стања, односно политичког опредељења, као и по другим основама утврђеним законом којим се уређује забрана дискриминације.

II ИЗДАВАЧИ УЦБЕНИКА

Члан 13.

Издавање уџбеника, приручника и наставног материјала, додатног наставног средства, дидактичког и дидактичког игровног средства и приручника за наставнике може да обавља јавно предузеће (у даљем тексту: јавни издавач), друго правно лице или предузетник који је регистрован за издавачку делатност.

Приручник и наставни материјал за стручне предмете у стручним и уметничким школама може да издаје и удружење стручних и уметничких школа.

Приручник и наставни материјал за лица са сметњама у развоју и инвалидитетом може да издаје и удружење специјалних школа и струковно удружење дефектолога.

Приручник и наставни материјал за образовање одраслих може да издаје и удружења школа које реализују програме основног образовања одраслих.

III ПРИПРЕМАЊЕ УЦБЕНИКА

Утврђивање плана уџбеника

Члан 14.

Планом уџбеника прописују се обавезни уџбеници по предметима, областима и нивоима образовања.

За стручне предмете у стручним школама, поред уџбеника, планом уџбеника може се прописати и приручник и наставни материјал.

Планом уџбеника дефинише се састав уџбеничког комплета, водећи се принципом да је свака компонента уџбеничког комплета неопходан услов за остваривање циљева одређеног наставног предмета. Свака компонента уџбеничког комплета има јасну функцију, а све компоненте комплета чине кохерентну целину.

Национални просветни савет, на предлог Завода за унапређивање образовања и васпитања (у даљем тексту: Завод) доноси план уџбеника основног и средњег општег и уметничког образовања и васпитања, општеобразовних предмета средњег стручног образовања и васпитања и образовања одраслих.

Национални просветни савет, уз прибављено мишљење Завода, доноси план уџбеника за верску наставу, на предлог Комисије за верску наставу, образоване у складу са прописима о основном и средњем образовању и васпитању.

Национални просветни савет, на предлог Завода и националног савета националне мањине, доноси план уџбеника на језику националних мањина и уџбеника из предмета од интереса за националне мањине.

Савет за стручно образовање и образовање одраслих на предлог Завода доноси план уџбеника за стручне предмете у стручним школама.

План уџбеника доноси се истовремено са доношењем наставног плана и програма, односно када се утврди потреба за изменом постојећег плана уџбеника.

Ако Национални просветни савет, односно Савет за стручно образовање и образовање одраслих (у даљем тексту: надлежни савет) не донесе план уџбеника, у року од 45 дана од дана достављања предлога Завода, план уџбеника доноси министар.

Надлежни савет дужан је да о разлозима за непоступање из става 9. овог члана поднесе извештај Народној скупштини, односно Влади.

План уџбеника објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије - Просветном гласнику” и на званичној интернет страници министарства надлежног за послове образовања (у даљем тексту: Министарство).

Садржина плана уџбеника

Члан 15.

План уџбеника садржи:

- 1) податке о наслову уџбеника за сваки ниво образовања и врсту школе, по разредима и предметима;
- 2) податке о наслову приручника и наставног материјала за стручне предмете у стручним и уметничким школама;
- 3) облик и медиј у коме се користи уџбеник;
- 4) максималан број страна, односно обим уџбеника;
- 5) приручник за наставника.

Стандарди квалитета уџбеника

Члан 16.

Ради постизања квалитетног и уравнотеженог образовања и васпитања, заснованог на тековинама и достигнућима савремене науке, прилагођеног психофизичким узрасним и личним образовним потребама сваког детета, ученика и одраслог, уџбеник мора да буду усклађен са Стандардима квалитета уџбеника (у даљем тексту: Стандарди).

Национални просветни савет утврђује следеће Стандарде и упутство о њиховој примени и то за:

- 1) уџбенике, на предлог Завода;
- 2) електронски додатак, на предлог Завода;
- 3) приручнике и наставне материјале, на предлог Завода;
- 4) уџбенике, приручнике и наставне материјале за ученике и полазнике са сметњама у развоју и инвалидитетом, на предлог Завода;
- 5) додатна наставна средства, дидактичко и дидактичко игровно средство, на предлог Завода;
- 6) приручнике за наставнике, на предлог Завода.

Испуњеност Стандарда је обавезан услов за одобравање уџбеника, приручника и наставног материјала, додатног наставног средства, дидактичког и дидактичког игровног средства и приручника за наставнике, у складу са овим законом.

Листа уџбеника

Члан 17.

Министарство, по правилу, сваке четврте године објављује јавни позив за подношење захтева за одобравање уџбеника, односно приручника и наставних материјала.

У случају доношења новог наставног програма, Министарство објављује јавни позив за подношење захтева за одобравање уџбеника, односно приручника и наставних материјала, водећи рачуна о времену потребном за припрему новог уџбеника, роковима за подношење захтева и почетку примене новог наставног програма.

Време за припрему новог уџбеника, односно новог приручника и наставног материјала не може бити краће од 120 дана, односно 60 дана.

Сви уџбеници за које је расписан јавни позив из става 1. овог члана и који су одобрени у складу са овим законом, истовремено се увршћују у Листу одобрених уџбеника (у даљем тексту Листа).

Јавни позив из става 1. овог члана, садржи податке о наслову уџбеника и приручника и наставних материјала, по нивоима образовања, врсти школе, разредима и предметима, облику, медију, језику и писму на ком се штампа, рок и начин за подношење захтева и расписује се најкасније до 1. марта године која претходи години у којој се објављује Листа.

Листа се објављује на званичној интернет страници Министарства, најкасније до 5. јануара године у којој се објављује Каталог уџбеника.

Издавач је дужан да у року од осам дана од дана објављивања Листе, достави свим школским управама најмање један примерак уџбеника, ради обезбеђивања доступности уџбеника школама у поступку избора.

У случају из става 2. овог члана, Листа се ажурира и пре рока из става 6. овог члана.

Изузетно, уколико на позив из става 1. овог члана, ниједан издавач не поднесе захтев за одобравање уџбеника, односно приручника и наставних материјала за одређени предмет, Министарство налаже јавном издавачу да припреми недостајуће уџбенике, односно приручнике и наставни материјал и одређује рок у којем је обавезан да поднесе захтев за њихово одобравање.

Каталог уџбеника

Члан 18.

Министарство, по правилу, сваке четврте године објављује Каталог уџбеника (у даљем тексту: Каталог).

У Каталог се увршћују уџбеници са Листе и то:

- 1) уколико се за исти предмет у истом разреду у Листи налази више од три уџбеника, у Каталог се увршћују уџбеници које су изабрале школе које похађа најмање 15% ученика одређене генерације. Уколико је након изјашњавања изабрано имање од три уџбеника са 15% или већим процентом, у Каталог се увршћују уџбеници са следећим највећим процентом тако да за тај предмет мора бити најмање три уџбеника;
- 2) уџбеници за предмете за које је одобрено три или мање уџбеника, независно од избора школа;
- 3) уџбеници за ученике са инвалидитетом, с који представљају прилагођена издања уџбеника за одговарајући предмет из Каталога;
- 4) уџбеници за ученике са сметњама у развоју.

За наставу која се изводи на језику националне мањине, у Каталог се увршћују уџбеници са Листе и то:

- 1) када се за исти предмет у истом разреду у Листи налази више од три уџбеника на језику националне мањине, у Каталог се увршћују уџбеници које су изабрале школе које похађа најмање 15% ученика одређене генерације која похађа наставу на језику те националне мањине. Уколико је након изјашњавања изабрано мање од три уџбеника са 15% или већим процентом, у Каталог се увршћују уџбеници са следећим највећим процентом тако да за тај предмет мора бити најмање три уџбеника;
- 2) уџбеници за предмете за које је одобрено три или мање уџбеника, независно од избора школа;
- 3) уџбеници за наставу на језику националне мањине, који су превод уџбеника из одговарајућег предмета на српском језику из Каталога.

Министар, у складу са ст. 2. и 3. овог члана, доноси одлуку о уџбеницима који ће бити уврштени у Каталог.

Каталог се објављује најкасније до 5. маја године у којој се објављује Листа, на званичној интернет страници Министарства и у „Службеном гласнику Републике Србије - Просветном гласнику“.

Министарство води електронски регистар који садржи податке о коришћењу изабраних уџбеника у школама.

Каталог приручника и наставних материјала

Члан 19.

Приручници и наставни материјал одобрени у складу са овим законом увршћују се у Каталог приручника и наставних материјала.

Каталог из става 1. овог члана садржи:

- 1) приручнике и наставне материјале за стручне предмете у стручним и уметничким школама;
- 2) приручнике и наставне материјале за образовање одраслих;
- 3) приручнике и наставне материјале за ученике и одрасле са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Каталог из става 1. овог члана објављује се и редовно ажурира на званичној интернет страници Министарства, Савета за стручно образовање и образовање одраслих и Завода.

Листа додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава

Члан 20.

Додатна наставна средства, наставна помагала, дидактичка средства и дидактична игровна средства, одобрена у складу са овим законом, увршћују се у Листу додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава.

Уџбеници који се налазе на Листи, а нису увршћени у Каталог, на захтев издавача могу да се уврсте у Листу из става 1. овог члана и користе се искључиво као додатно наставно средство.

Листа из става 1. овог члана се објављује и редовно ажурира на званичној интернет страници Завода.

**IV ОДОБРАВАЊЕ УЦБЕНИКА,
ПРИРУЧНИКА И НАСТАВНИХ МАТЕРИЈАЛА, ДОДАТНИХ
НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА, НАСТАВНИХ ПОМАГАЛА ДИДАКТИЧКИХ
СРЕДСТАВА И ДИДАКТИЧКИХ ИГРОВНИХ СРЕДСТАВА**

Подношење захтева за одобравање уџбеника

Члан 21.

Захтев за одобравање уџбеника издавач подноси Министарству у року који је утврђен Јавним позивом из члана 17. став 1. овог закона.

Уколико је планом уџбеника за наставни предмет предвиђен уџбенички комплет, издавач обавезно истовремено подноси захтев за одобравање свих компоненти уџбеничког комплета и електронског додатка, уколико га садржи.

Уз захтев, издавач подноси у штампаној и електронској форми:

- 1) графички, ликовно и технички обликован рукопис уџбеника у пет примерака;
- 2) елаборат у пет примерака;
- 3) одлуку надлежног органа издавача о усвајању рукописа уџбеника;
- 4) сагласност издавача да ће штампати уџбеник на језику националне мањине у случају избора тог уџбеника;
- 5) сагласност издавача да ће у случају избора тог уџбеника, исти прилагодити потребама ученика са инвалидитетом;
- 6) сагласност издавача да се његов уџбеник уврсти у Каталог, уколико буде изабран у складу са чланом 18. овог закона.

Елаборат из става 3. тачка 2) овог члана обавезно садржи референце и истраживања коришћена у припреми рукописа, опис електронског додатка и начин праћења квалитета уџбеника.

Издавач који подноси захтев за одобравање уџбеника верске наставе, доставља и мишљење Комисије за верску наставу.

Уз захтев за одобравање уџбеника штампаног на језику и писму припадника националне мањине, издавач доставља мишљење националног савета националне мањине и превод тог уџбеника на српски језик, осим за уџбеник матерњег језика. За тачност превода одговоран је издавач.

Уколико издавач подноси захтев за одобравање превода одобреног уџбеника са српског на језик националне мањине, доставља и уџбеник на српском језику и превод тог уџбеника на језик и писмо националне мањине. За тачност превода одговоран је издавач.

Уколико издавач подноси захтев за одобравање уџбеника који је уврштен у важећу Листу, а није дошло до промене наставног плана и програма за тај предмет, сходно се примењују одредбе овог закона које се односе на ново издање уџбеника.

Министарство доставља Заводу четири примерка рукописа уџбеника и елабората у штампаној и електронској форми у року од 30 дана од дана истека рока за достављање рукописа уџбеника утврђеног јавним позивом из члана 17. став 1. овог закона.

Издавач обезбеђује да ниједан предати материјал из захтева не садржи имена аутора рукописа.

Уз захтев издавач подноси и доказ о уплаћеној такси за стручну оцену квалитета рукописа уџбеника.

Висину таксе за стручну оцену квалитета рукописа уџбеника утврђује министар на предлог Завода.

Листа оцењивача рукописа уџбеника

Члан 22.

Избор лица са одговарајућим образовањем и компетенцијама која ће учествовати у оцењивању квалитета рукописа уџбеника врши министар, на основу јавног позива, а на предлог посебне комисије за избор Листе оцењивача.

Министар именује комисију за избор чланова Листе оцењивача, која има 11 чланова и то: три члана која предлаже Национални просветни савета једног члана којег предлаже Савет за стручно образовање и образовање одраслих, три члана која предлаже Завода и четири члана које предлаже Министарство. Чланови комисије за избор Листе оцењивача морају бити стручњаци из области образовања и васпитања.

На основу избора из става 1. овог члана министар формира Листу оцењивача рукописа уџбеника (у даљем тексту: Листа оцењивача).

Листа оцењивача објављује се на званичној интернет страници Министарства и садржи:

- 1) име и презиме оцењивача;
- 2) степен и врсту образовања;
- 3) стручну биографију;
- 4) ниво образовања и предмет за који је изабран као оцењивач.

Завод од чланова Листе оцењивача формира Комисију за оцену рукописа (у даљем тексту: Комисија), за сваки предмет по нивоима и врсти образовања.

Комисија има најмање три члана са Листе и најмање једног члана који је запослен у Заводу, односно установи надлежној за послове унапређења и развоја стручно-истраживачког рада у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања на територији аутономне покрајине.

Чланови Листе оцењивача не могу бити лица која су аутори уџбеника за основну и средњу школу, као ни лица запослена, ангажована или пословно повезана са издавачем уџбеника, укључујући и друге облике плаћене сарадње, о чему доставља изјаву.

Министарство води рачуна о довољној заступљености оцењивача за све предмете на свим нивоима образовања, и по потреби расписује јавни позив за попуну Листе оцењивача.

Ближе услове у погледу услова за избора лица на Листу оцењивача, програм обуке за оцењиваче, етички кодекс лица која учествују у поступку одобравања и експертизе уџбеника и поступак именовања чланова Комисије, прописује министар.

Стручна оцена квалитета рукописа уџбеника

Члан 23.

Стручну оцену квалитета рукописа уџбеника (у даљем тексту: Стручна оцена) даје Комисија.

Завод доставља Комисији рукописе из члана 21. став 9. овог закона у року од 15 дана од дана пријема рукописа.

Комисија даје образложену Стручну оцену и доставља је Заводу у року од 90 дана од дана пријема рукописа.

Комисија, пре доношења Стручне оцене, може једном вратити издавачу рукопис уџбеника на дораду, ради отклањања мањих недостатака.

Издавач је дужан да исправи недостатке и врати рукопис Комисији у року од осам дана од дана пријема рукописа, при чему се овај рок урачунава у рок из става 3. овог члана.

Уколико издавач не достави исправљени текст рукописа у року из става 5. овог члана сматраће се да је одустао од захтева за одобравање рукописа уџбеника, о чему Завод обавештава Министарство.

Завод на основу образложене Стручне оцене даје предлог да се прихвати или одбије захтев за одобравање рукописа уџбеника.

Предлог из става 7. овог члана, заједно са образложеном Стручном оценом, Завод доставља Министарству и издавачу, најкасније у року од 15 дана од дана пријема стручне оцене квалитета рукописа.

Све стручне оцене објављују се на званичној интернет страници Завода, истовремено са објављивањем Листе.

Уколико Завод не достави Министарству предлог из става 7. овог члана, министар ће у року од осам дана од дана истека рока за достављање предлога, затражити од Завода да року од три дана од дана пријема захтева достави Стручну оцену.

Стручну оцену из става 9. овог члана министар доставља издавачу у року од три дана од дана пријема. Министар, на основу Стручне оцене, а без предлога Завода доноси решење којим се одобрава уџбеник односно одбија захтев за одобравање уџбеника.

Издавач доставља Министарству имена аутора у року од три дана од дана пријема Стручне оцене.

Ближе услове у погледу поступка доношења Стручне оцене прописује министар.

Подношење захтева за одобравање приручника и наставних материјала, додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава

Члан 24.

Захтев за одобравање приручника и наставних материјала, додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава, издавач из члана 13. овог закона, у три примерка, подноси Заводу.

Поступак по основу поднетог захтева из става 1. овог члана прописује министар.

Експертиза рукописа уџбеника

Члан 25.

Издавач који није сагласан са Стручном оценом, може у року од осам дана од дана пријема Стручне оцене поднети Министарству захтев за експертизу рукописа уџбеника.

Захтев из става 1. овог члана Министар доставља Националном просветном савету у року од 15 дана од дана пријема.

Национални просветни савет образује стручну комисију од чланова Листе оцењивача, који нису били чланови Комисије за уџбеник за који је поднет захтев за експертизу, о чему прибавља информацију од Завода.

Стручна комисија из става 3. овог члана врши експертизу рукописа и даје образложено експертско мишљење у писаној форми, које Национални просветни савет у року од 45 дана од дана пријема захтева из става 1. овог члана доставља Министарству.

Трошкове експертизе рукописа уџбеника сноси издавач.

Ближе услове о раду стручне комисије за експертизу и трошковима експертизе рукописа уџбеника доноси Национални просветни савет.

Сукоб интереса

Члан 26.

Ради спречавања сукоба интереса у поступку одобравања рукописа уџбеника, лице које учествује у поступку давања Стручне оцене, односно поступку експертизе, пре почетка рада потписује изјаву да није аутор уџбеника за основну и средњу школу, као и да није запослен, ангажован, пословно повезан са издавачем уџбеника, укључујући и друге облике плаћене сарадње.

Завод приликом формирања Комисије води рачуна о сукобу интереса.

Уколико се утврди да је лице које је дало стручну оцену рукописа уџбеника, односно вршило експертизу уџбеника у сукобу интереса у складу са овим законом, брише се са Листе оцењивача и не може поново бити именовано.

Надлежност за одобравање уџбеника

Члан 27.

Министар одобрава уџбеник на предлог Завода, односно на основу експертског мишљења уколико је спроведен поступак експертизе.

Министар одобрава уџбеник за верску наставу, на предлог Завода и на основу позитивног мишљења Комисије за верску наставу.

Министар одобрава уџбеник на језику националне мањине, на предлог Завода и на основу позитивног мишљења националног савета националне мањине.

Надлежност за одобравање приручника и наставних материјала, додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава

Члан 28.

Завод одобрава приручнике и наставне материјале, додатна наставна средства, наставна помагала, дидактичка средства и дидактичка игровна средства.

Надлежност за одобравање уџбеника, приручника и наставних материјала, додатних наставних средстава, наставних помагала дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава на језику националне мањине на територији аутономне покрајине

Члан 29.

Орган аутономне покрајине надлежан за послове образовања одобрава уџбеник на језику националне мањине чији национални савет националне мањине има седиште на њеној територији, на предлог установе надлежне за послове унапређења и развоја стручно-истраживачког рада у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања на територији

аутономне покрајине, односно на основу експертског мишљења уколико је спроведен поступак експертизе, у складу са одредбама овог закона и то:

- 1) уџбеника на језику националне мањине који је превод уџбеника одобреног на српском језику;
- 2) додатка уз уџбеник који се користи за реализацију прилагођеног дела наставног програма за предмете од значаја за националну мањину;
- 3) уџбеника на језику националне мањине који је издат на територији Републике Србије;
- 4) уџбеника на језику националне мањине издат у иностраној држави.

Установа из става 1. овог члана надлежна је за одобравање приручника и наставних материјала, додатних наставних средстава, наставних помагала дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава на језику националне мањине чији национални савет националне мањине има седиште на територији аутономне покрајине.

Поступак из става 2. овог члана спроводи се на основу акта из члана 24. став 2. овог закона.

Орган аутономне покрајине надлежан за послове образовања дужан је да редовно доставља Министарству обавештење о одобреним уџбеницима из става 1. овог члана.

Установа из става 1. овог члана дужна је да редовно доставља Заводу обавештење о одобреним приручницима и наставним материјалима, додатним наставним средствима, наставним помагалима, дидактичким средствима и дидактичким игровним средствима из става 2. овог члана.

Уџбенике из става 4. овог члана Министарство увршћује у Листу.

Приручнике и наставне материјале, додатна наставна средства, наставна помагала, дидактичка средства и дидактичка игровна средства на језику националне мањине на територији аутономне покрајине из става 5. овог члана, Завод увршћује у Каталог из члана 19. овог закона, односно Листу из члана 20. овог закона.

Садржина решења о одобравању уџбеника

Члан 30.

Министар, односно надлежни орган аутономне покрајине, доноси решење о одобравању уџбеника у року од 15 дана од дана пријема предлога из члана 23. став 7. овог закона, односно експертског мишљења из члана 25. став 4. овог закона.

Решење из става 1. овог члана садржи:

- 1) наслов уџбеника;
- 2) назив предмета, као и разред и врсту школе за коју је уџбеник намењен;
- 3) име аутора;
- 4) језик и писмо на коме се штампа уџбеник;
- 5) период за који се уџбеник одобрава;
- 6) пун назив издавача.

Решење из става 1. овог члана коначно је у управном поступку.

Садржина решења о одбијању захтева за одобравање рукописа уџбеника Члан 31.

Министар, односно надлежни орган аутономне покрајине, доноси решење о одбијању захтева за одобравање рукописа уџбеника након истека рока за подношење захтева за експертизу из члана 25. став 2, односно у року 15 дана од дана пријема експертског мишљења.

Решење из става 1. овог члана садржи:

- 1) наслов уџбеника;
- 2) назив предмета, као и разред и врсту школе за коју је уџбеник припремљен;
- 3) име аутора;
- 4) језик и писмо на коме је припремљен уџбеник;
- 5) пун назив издавача;
- 6) позив на образложену стручну оцену квалитета рукописа уџбеника коју је дала Комисија, односно предлог Завода да се рукопис не одобри.

Уколико је издавач поднео захтев за експертизу рукописа уџбеника, решење садржи и позив на експертизу рукописа уџбеника, која се доставља у прилогу решења из става 1. овог члана и чини његов саставни део.

Решење из става 1. овог члана коначно је у управном поступку.

Обустава поступка одобравања уџбеника Члан 32.

Ако се током поступка за одобравање уџбеника правноснажном одлуком утврди да је повређено ауторско право, министар доноси решење о обустављању поступка, а ако је уџбеник одобрен, повлачи се из употребе на крају школске године у којој се доноси решење о повлачењу уџбеника.

Ако се у судском или другом поступку донесе одлука којом се одређује привремена мера забране издавања и употребе уџбеника министар доноси решење о прекиду поступка, а ако је уџбеник одобрен повлачи се из употребе на крају школске године у којој се доноси решење о повлачењу уџбеника.

Решење из ст. 1. и 2. овог члана коначно је у управном поступку.

V ИЗБОР, ОДРЕЂИВАЊЕ МАКСИМАЛНЕ ЦЕНЕ И ПРАЋЕЊЕ УЏБЕНИКА

Избор уџбеника Члан 33.

Школа са Листе из члана 17. став 4. овог закона бира уџбеник који ће се користити наредне четири школске године.

Одлуку о избору уџбеника доноси наставничко веће на образложен предлог стручних већа за области предмета, односно стручних актива наставника разредне наставе.

Одлуку о избору уџбеника на језику националне мањине доноси наставничко веће на образложен предлог стручних већа за области предмета,

односно стручних актива наставника разредне наставе који изводе наставу на језику националне мањине.

Ученици са инвалидитетом који су у инклузивном образовању користе прилагођено издање уџбеника који је изабрала школа коју похађају.

Ученици са инвалидитетом који похађају специјалне школе, користе прилагођено издање уџбеника који има највећи проценат у Каталогу.

У свим одељењима истог разреда исте школе, за исти наставни предмет по правилу се користи исти уџбеник једног издавача.

Одлуку из ст. 2. и 3. овог члана школа доставља Министарству најкасније до 1. априла године у којој се објављује Каталог.

Уколико уџбеник који је изабрала школа не буде објављен у Каталогу, школа има обавезу да у року од 15 дана од дана објављивања Каталога изабере други уџбеник који је увршћен у Каталог.

Уколико на Листи из члана 17. став 4. овог закона нема одобрених уџбеника за наставу на језику националне мањине, школа бира уџбеник из одговарајућег предмета на српском језику из Листе, а уколико тај уџбеник не буде увршћен у Каталог, школа бира уџбеник из Каталога, у року од 15 дана од дана објављивања Каталога.

Уџбеник из Каталога изабран у складу са ставом 9. овог члана, за који се одреде школе које похађа највећи број ученика припадника националне мањине, преводи се на језик и писмо националне мањине.

Уколико школа не достави одлуку о избору уџбеника у року из ст. 7. - 9. овог члана, Министарство ће донети одлуку да се у школи користе уџбеници који су најзаступљенији на територији школске управе у чијој надлежности је та школа.

Коначну одлуку о уџбеницима који ће се користити у школи наредне четири школске године, школа објављује на огласној табли и обавезујућа је за све који изводе образовно-васпитни рад.

Списак изабраних уџбеника, заједно са образложеним предлогом, школа трајно чува у документацији, у складу са законом.

Члан 34.

Наставник чини тежу повреду радне обавезе уколико од ученика захтева да купи додатно наставно средство.

Посредовање школе и запослених у продаји уџбеника уз надокнаду, није дозвољено и биће санкционисано у складу са законом.

Школа, уз сагласност Савета родитеља, може без накнаде, да помогне у набавци свих изабраних уџбеника, уколико се тиме родитељима олакшава поступак куповине.

Издавачу је забрањена свака донација, поклон или репрезентације школи, односно предшколској установи или запосленом, учињена на непосредан или посредан начин, у било ком износу или облику и биће санкционисана у складу са законом.

Донацијом, поклоном или репрезентацијом из става 4. овог члана не сматра се представљање уџбеника у трајању од највише једног радног дана које мора бити реализовано у просторијама школе, репрезентације вредности до износа од 300 динара, као и бесплатни примерци уџбеника које издавач даје школи ради реализације избора из члана 33. ст. 2. и 3. овог закона.

Одређивање максималне малопродајне цене уџбеника, приручника и наставних материјала

Члан 35.

Министар, на основу предлога Комисије за одређивање максималне малопродајне цене уџбеника, приручника и наставних материјала сваке године доноси одлуку о максималној цени уџбеника, приручника и наставних материјала, најкасније до 15. марта текуће године за наредну школску годину.

Комисија из става 1. овог члана има пет чланова, од којих су два стручњаци из области издаваштва (представник јавног и представник других издавача), један из Министарства, један из органа надлежног за послове трговине и један из органа надлежног за заштиту потрошача.

Максимална малопродајна цена представља збир просечних трошкова израде уџбеника, приручника и наставних материјала увећаних за просечни износ марже издавача.

Под трошковима израде уџбеника подразумевају се: ауторски хонорари, графичка припрема, штампа, дистрибуција, лектура, коректура, редактура и остали трошкови који директно или индиректно утичу на малопродајну цену.

Одлука о максималној цени уџбеника и приручника и наставних материјала објављује се на званичној интернет страници Министарства, најкасније до 15. марта текуће године за наредну школску годину.

Изузетно од става 1. овог члана, у години у којој се објављује Листа, одлука из става 5. овог члана објављује се најкасније на дан објављивања Листе.

Ближе услове у погледу именовања Комисије из става 1. овог члана, поступак и мерила за утврђивање максималне цене уџбеника, приручника и наставних материјала, прописује министар.

Праћење уџбеника

Члан 36.

Издавачи имају обавезу да кроз унутрашњи систем контроле прате квалитет својих уџбеника, прибављају мишљења корисника уџбеника и евиденцију о праћењу стављају на увид јавности.

Квалитет уџбеника и резултате коришћења у образовно-васпитном раду континуирано прати Завод.

VI ИЗДАВАЊЕ УЏБЕНИКА

Обавезе издавача уџбеника

Члан 37.

Министарство, обавештава издаваче о исходу избора уџбеника који могу бити уврштени у Каталог, у складу са чланом 18. овог закона, најкасније 10 дана пре објављивања Каталога.

Издавачи из става 1. овог члана дужни су да у року од три дана од дана пријема обавештења из става 1. овог члана доставе Министарству меницу евидентирану у регистру меница који води Народне банке Србије која важи четири године, у висини износа који покрива цену тиража за једну школску годину.

Уколико издавач не достави меницу из става 2. овог члана уџбеник неће бити уврштен у Каталог.

Обавезе издавача чији је уџбеник уврштен у Каталог, осим обавеза утврђених прописима о издавању публикација, су да:

- 1) објави уџбеник према рукопису који је одобрен;
- 2) обезбеди уџбенике у довољном броју примерака према исказаним потребама школа и корисника, за четири наредне школске године од године у којој је објављен Каталог;
- 3) учини уџбеник доступним продајној мрежи, најкасније до 15. августа текуће за наредну школску годину;
- 4) штампа уџбенике на језику националне мањине и за ученике са инвалидитетом, уколико се изабере уџбеник тог издавача;
- 5) примерак уџбеника из Каталога достави Заводу и библиотекама високошколских установа који реализују студијске програме за образовање наставника, најкасније до 15. августа године у којој је уџбеник објављен у Каталог;
- 6) да прате квалитет својих уџбеника и мишљења њихових корисника, као и да евиденцију о том праћењу стављају на увид јавности за сваку школску годину;

Обавезе издавача из става 1. тач. 1) – 5) овог члана односе се и на издаваче чији су приручници и наставни материјали уврштени у Каталог приручника и наставних материјала.

Меницу из става 2. овог члана Министарство ће активирати у случају да издавач не испуни обавезе из става 1. тач. 1) - 4) овог члана.

Садржина уџбеника објављеног у Каталог

Члан 38.

Уџбеник који је објављен у Каталог, осим података утврђених прописима о издавању публикација, садржи и:

- 1) наслов;
- 2) назив предмета или области, разред и врсту школе за коју се издаје;
- 3) број и датум акта којим је рукопис одобрен за издавање и употребу у школи;
- 4) период за који је уџбеник одобрен;
- 5) посебне напомене у вези са издавањем и коришћењем.

Ново издање уџбеника

Члан 39.

Ново издање уџбеника које се штампа са непромењеним садржајем, не подлеже поновном одобравању.

Променом садржаја из става 1. овог члана, не сматра се:

- 1) исправљање грешака у тексту (имена, називи, бројеви, правописне грешке и застареле илустрације);
- 2) измене и/или допуне које настају из потребе да се изврши усклађивање са променом прописа, изузев прописа који се односе на Стандарде, План уџбеника и наставни план и програм;
- 3) измене и/или допуне на основу званичних података (научни подаци, мерне јединице, техничке, технолошке и друге ознаке);
- 4) унапређивање дидактичког обликовања уџбеника којим се мења, односно допуњује највише до 5% садржаја.

Издавач у четири примерка у штампаној и електронској форми, доставља Министарству захтев за утврђивање да ново издање одобреног уџбеника садржи измене и допуне у складу са ставом 2. овог члана. Уз захтев, издавач доставља одобрени уџбеник, рукопис новог издања уџбеника и образложење измена и допуна уџбеника.

Министарство у року од 15 дана од дана пријема захтева из става 3. овог члана доставља Заводу три примерка захтева издавача.

Завод у року од 30 дана од дана пријема захтева издавача, доставља Министарству и издавачу мишљење да је ново издање уџбеника измењено у складу са ставом 2. овог члана и да не подлеже поновном одобравању, односно да предати рукопис не представља ново издање уџбеника у складу са ставом 2. овог члана.

Министар у року од 30 дана од дана пријема мишљења из става 5. овог члана доноси решење којим утврђује да ново издање уџбеника представља издање које се штампа са непромењеним садржајем.

Претходно издање уџбеника који има ново издање, остаје у употреби.

Информација из става 6. овог члана уноси се у Каталог.

Одредбе овог члана које се односе на уџбеник, сходно се примењују на приручнике и наставне материјале.

VII ПОВЛАЧЕЊЕ УЏБЕНИКА ИЗ УПОТРЕБЕ

Члан 40.

Уџбеник се повлачи из употребе у случају:

- 1) да није објављен у складу са одобреним рукописом;
- 2) из члана 32. овог закона (повреда ауторског права);
- 3) да издавач не обезбеди уџбеник на језику националне мањине или за ученике са инвалидитетом, уколико је тај уџбеник изабран, у складу са чланом 33. овог закона.

Захтев за повлачење уџбеника у случају из став 1. овог члана, свако заинтересовано правно и физичко лице може поднети Министарству.

О повлачењу уџбеника министар доноси решење, које је коначно у управном поступку.

Школе које су користиле уџбеник који је повучен из употребе, дужне су да у року од 15 дана од дана доношења решења из става 4. овог члана, изаберу други уџбеник из Каталога који ће користити од наредне школске године.

Школа о одлуци из става 5. овог члана обавештава Министарство.

Изузетно, уколико у Каталогу односно Листи, постоји само уџбеник који је повучен из употребе, Министарство ће:

- 1) у случају из става 1. тачка 1) овог члана наложити издавачу да о свом трошку исправи недостатке утврђене решењем и замени повучене уџбенике најкасније у року од 30 дана од дана пријема решења, у супротном Министарство ће активирати меницу из члана 37. став 2. овог закона;
- 2) у случају из става 1. тачка 2) овог члана донети решење којим је се уџбеник повлачи на крају текуће школске године, а у случају да је правоснажном судском одлуком наложено да се предметни уџбеник одмах повуче из употребе, Министарство ће активирати меницу ради исплате накнаде власнику ауторског права како би се уџбеник користио до краја школске године;

- 3) наложити јавном издавачу да приреди недостајући уџбеник на језику националне мањине, односно за ученике са инвалидитетом који ће се финансирати средствима из активираних меница издавача из члана 37. став 2. овог закона.

Повучени уџбеник брише се из Каталога и Листе.

VIII НАДЗОР

Члан 41.

Надзор над спровођењем овог закона врши Министарство, преко просветних инспектора, у складу са законом.

IX КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 42.

Новчаном казном од 1.000.000,00 до 2.000.000,00 динара казниће се за прекршај издавач - правно лице, односно предузетник, новчаном казном у износу од 250.000,00 до 500.000,00 динара ако:

- 1) учини донацију, поклон или репрезентацију из члана 34. став 4. овог закона;
- 2) не достави меницу из члана 37. став 2. овог закона;
- 3) не објави уџбеник у складу са одобреним рукописом (члан 37. став 4. тачка 1));
- 4) не обезбеди уџбенике и приручнике и наставни материјал према исказаним потребама школа и корисника (члан 37. став 4. тачка 2));
- 5) не учини уџбеник, друго наставно средство или помагало доступним продајној мрежи (члан 37. став 4. тачка 3));
- 6) не обезбеди уџбенике на језику националне мањине и за ученике са инвалидитетом (члан 37. став 4. тачка 4)).

Новчаном казном од 100.000,00 до 1.000.000,00 динара казниће се за прекршај издавач - правно лице, односно предузетник, новчаном казном у износу од 50.000,00 до 250.000,00 динара ако:

- 1) не достави примерак одобреног уџбеника свим школским управама ради избора уџбеника (члан 17. став 7.);
- 2) продаје уџбеник по малопродајној цени која је виша од максимално прописане цене (члан 35. став 1.)
- 3) не достави примерке уџбеника Заводу и универзитетским библиотекама универзитета који реализују студијске програме за образовање наставника (члан 37. став 1. тач. 5);
- 4) не прати квалитет уџбеника и не ставља евиденцију о праћењу на увид јавности за сваку школску годину (члан 37. став 1. тач. 6).

Новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара казниће се одговорно лице издавача - правног лица за прекршај из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 43.

Новчаном казном од 100.000,00 до 1.000.000,00 динара казниће се за прекршај школа ако:

- 1) не користи изабрани уџбеник (члан 33.);

2) користи приручник и наставни материјал који се не налази у Каталогу наставних материјала и приручника (члан 19.)

3) не спроведе избор уџбеника у складу са чланом 33. овог закона;

4) посредује у продаји уџбеника уз накнаду (члан 34. став 2.).

5) прими донацију, поклон или репрезентацију из члана 34. став 4. овог закона.

Новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара казниће се и директор, односно одговорно лице школе за прекршај из става 1. овог члана.

Новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара казниће се лице које даје стручну оцену квалитета рукописа уџбеника, односно даје експертско мишљење, уколико:

1) да нетачну изјаву или одбије да потпише изјаву о сукобу интереса (члан 26.);

2) не да стручну оцену у складу са чланом 23. овог закона;

3) не да експертско мишљење у складу са чланом 25. овог закона.

Новчаном казном од 50.000,00 до 100.000,00 динара казниће се и наставник који од ученика захтева куповину додатног наставног средства (члан 34. став 1.).

Х ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 44.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, осим:

1) акт из члана 14. став 3. овог закона (План уџбеника), биће донет у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона;

2) акти из члана 16. став 2. овог закона (Стандарди квалитета) биће донет у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона;

3) акт члана 22. став 7. овог закона (Правилник о Листи оцењивача и Комисији), министар ће донети у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 45.

Поступци за издавање уџбеника, других наставних средстава и помагала који су започети по прописима који су важили до почетка примене овог закона окончаће се по прописима који су важили до почетка ступања на снагу овог закона.

Приручници и наставни материјал за образовање одраслих настали у оквиру пројекта „Друга шанса - Развој система функционалног основног образовања одраслих“ остају у употреби, бесплатни су за полазнике и могу се преузети у електронској форми са званичне интернет странице Министарства.

Удружења школа које реализују програм основног образовања одраслих могу да штампају приручнике и наставни материјал из става 3. овог члана.

Приручници и наставни материјал из става 3. овог члана могу се финансирати у складу са одлуком Владе из члана 10. овог закона или из других извора.

Члан 46.

Министарство ће расписати јавни позив за избор Листе оцењивача из члана 22. став 1. у року од месец дана од дана ступања на снагу подзаконског акта из из члана 22. став 7. овог закона.

Избор чланова Листе оцењивача окончаће се у року од три месеца од дана објављивања јавног позива из става 1. овог члана.

Изузетно од члана 22. став 7. овог закона, на Јавни позив из става 1. овог члана могу се пријавити и лица која су аутори, запослени, ангажовани или пословно повезани, укључујући и друге облике плаћене сарадње са издавачем уџбеника који су одобрени по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

Јавни позив из члана 17. став 1. овог закона Министарство ће објавити најкасније годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 47.

Министарство ће за поуну Каталога приручника и наставних материјала расписати јавни позив у року од 15 дана од дана ступања на снагу аката из члана 14. став 4. овог закона (План уџбеника) и члана 16. став 2. овог закона (Стандарди квалитета).

Изузетно од одредби члана 35. овог закона, максималну цену приручника и наставних материјала за школску 2015/2016. годину утврдиће министар у јавном позиву из става 1. овог члана.

Члан 48.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о уџбеницима и другим наставним средствима („Службени гласник РС”, број 72/09), осим одредаба чл. 32.- 36. које се примењују до краја школске 2016/2017. године.

Члан 49.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.